

محمود احمدی نژاد:

عدالت، پشرفت و نیکی در جهان شکوفا شود».

در روابط کشورهایمان موانع و مرز وجود ندارد

دنیا تردیدی در وقایع سال ۱۹۱۵ ندارد

روبرت کوچاریان رئیس جمهور ارمنستان در بروکسل بار دیگر موضع ایروان در موفقیت در برسمیت شناختن قتل عام ارمنه در سطح بین الملل را مورد تأیید قرار داده و از تصمیم کمیسیون روابط خارجی مجلس نمایندگان کنگره آمریکا تقدیر نمود.

طبق بیانات رئیس جمهور: «گمان می کنم برسمیت شناختن قتل عام در ایالات متحده به صورتی تمام عیار تنظیم خواهد شد. تماسهای متعدد ما با مقامات کشورهای مختلف مؤید این امر هستند که در هیچ جا تردیدی در آنچه در سال ۱۹۱۵ رخ داده ندارند».

رئیس جمهور این امر را که برخی کشورها واقعه قتل عام ارمنه را برسمیت نمی شناسند مشروط به تیره نکردن روابطشان با ترکیه دانست. روبرت کوچاریان اظهار داشت: «ترکیه موضعی انکارآمیز در این زمینه اتخاذ کرده اما این بدان معنا نیست که این موضع انکارآمیز را می تواند به سایر کشورها نیز تحمیل کند». در رابطه با پیش بینی ها در زمینه وخامت روابط ارمنی-ترکی در پی تأیید قطعنامه ۱۰۶، روبرت کوچاریان یادآور شد که آنچه وجود خارجی ندارد نمی تواند وخیم تر شود. رئیس جمهور تأکید ورزید: «حداقل باید سطحی از روابط وجود داشته باشد تا وخیم تر شود. در حال حاضر هیچ روابط ارمنی-ترکی در واقع وجود ندارد».

«خشم آنکارا بعد از چند روز آرام خواهد شد»

شمرن که از اعضاء کنگره آمریکا می باشد در خصوص برخورد منفی که ترکیه نسبت به قطعنامه دارد چنین اعلام نموده است که «خشم آنکارا بعد از چند روز آرام خواهد شد».

همانطور که انتظار می رفت دهم اکتبر ۱۰۶ کمیسیون روابط خارجی کاخ نمایندگان کنگره آمریکا با ۲۷ رای موافق و ۲۱ رای مخالف قطعنامه ۱۰۶ مربوط به قتل عام ارمنه را تصویب کرد. همزمان، انتظار می رفت که چارچوب های سیاسی و اجتماعی ترکیه بلافاصله نسبت به تأیید قطعنامه واکنش منفی نشان خواهند داد. چنانکه ما باید درانتظار واکنش منفی جامعه یهودی ترکیه نیز باشیم، زیرا جامعه یهودی یک روز قبل از رای گیری قطعنامه در گفتگویی که با نشریات «واشنگتن تایمز» و «واشنگتن پست» داشت به کمیسیون روابط خارجی هشدار داده بود که «کشتار ارمنه در جنگ جهانی اول درامپراتوری ترکیه و راندن ارمنه» بصورت یک فاجعه می باشد و بکار بردن کلمه قتل عام صحیح نخواهد بود.

نشریه «ملیت» در شماره ۱۰ اکتبر چنین نوشته است که: جامعه یهودی ترکیه لازم دانسته است که به کمیسیون روابط خارجی یادآوری نماید که «قتل عام یهودی به عنوان قتل عام واقعی می باشد. قتل عام یهودی ها بر پایه شواهد تاریخی بسیار پر حجم تأیید شده است نه قطعنامه های پارلمان های مختلف».

گارگین دوم اسقف ارمنه با دعای خویش نشست کمیسیون روابط خارجی را افتتاح نموده است. در حقیقت، همانطور که در مطبوعات ترکیه به ان اشاره می شود کلیه موارد فوق به ابتکار نسبی پلوس رئیس کاخ نمایندگان بوده است. در این نشست هیات مجلس ترکیه بریاست اگمن باقش نیز حضور داشته است. اگمن باقش در پایان رای گیری مربوط به قطعنامه چنین اعلام نموده است که «اکنون، مسئله ای که ما در اولویت قرار داده ایم آن است که موانعی برای وارد نمودن مسئله قتل عام در دستور کار کاخ نمایندگان بوجود آوریم».

نبی شنسوی سفیر ترکیه در آمریکا در رابطه با تأیید قطعنامه قتل عام ارمنه ابراز تأسف نموده است. بعد از وی نوبت به اعلامیه وزیر امور خارجه رسیده است وی تصمیم کمیسیون روابط خارجی را در اتخاذ چنین تصمیم محکوم نموده چنین ادامه داده است که آنکارا چنین برخورد عمدی و یک جانبه را نبت و فراموش نخواهد کرد.

دولت ترکیه نیز با شدت هرچه بیشتر تأیید قطعنامه برسمیت شناختن قتل عام ارمنه را محکوم نموده، چنین اعلام کرده است که نباید ملت ترکیه را به انجام چنین گناهی محکوم نمود زیرا ما درطول تاریخ خویش هرگز چنین عملی را انجام نداده ایم. ما «هنوز به این امید هستیم که کاخ نمایندگان از ادامه بررسی این قطعنامه جلوگیری خواهد کرد. چنانکه مسئولیت و پاسخگویی که تمام اعضاء کاخ نمایندگان بویژه رئیس جمهور در برابر تاریخ دارند، برای همه واضح و روشن می باشد. ما از هیچ کوششی جهت به بن بست برخورد نمودن قطعنامه در

آقای محمود احمدی نژاد رئیس جمهور اسلامی ایران سفر رسمی دو روزه به ارمنستان داشت. پرویز داوودی معاون ریاست جمهوری، منوچهر متکی وزیر امور خارجه ایران، غلامحسین نوذری سرپرست وزارت نفت، مصطفی محمد نجار وزیر دفاع و دیگر مقامات رسمی جمهوری اسلامی ایران در ترکیب هیئت همراه رئیس جمهور بودند. تحولات اصلی ملاقات خصوصی دو رئیس جمهور، مذاکرات گسترده ارمنی-ایرانی و همچنین امضای چند سند و مصاحبه مطبوعاتی مشترک آقایان روبرت کوچاریان و محمود احمدی نژاد بود. بعد از ظهر رئیس جمهور ایران با مدرسین و دانشجویان دانشگاه دولتی ایروان ملاقات کرده است.

آقای روبرت کوچاریان رئیس جمهور ارمنستان بعد از اتمام مذاکرات با آقای محمود احمدی نژاد همتای ایرانی خود مصاحبه مطبوعاتی مشترک را با این سخنان شروع کرد: «ایران برای ارمنستان همکار بسیار مهم است و ما دستور کار بسیار فشرده روابط دوجانبه داریم». باید خاطر نشان کرد که فشرده گی این دستور کار آشکاراً بعد از اتمام مذاکرات گسترده مشاهده شد، وقتی بعد از اعلامیه مشترک رؤسای جمهور دو کشور طرفین چهار یادداشت تفاهم از جمله توافقات بین وزارتخانه های امور خارجه ارمنستان و ایران پیرامون گشایش سرکنسولگریها، بین بانکهای مرکزی دو کشور پیرامون نظارت بانکی، بین آژانس توسعه ارمنی و سازمان همکاری سرمایه گذاری، اقتصادی و فنی ایران پیرامون تشویق همکاری سرمایه گذاری و بالاخره در زمینه انرژی پیرامون برنامه احداث نیروگاههای بادی در ارمنستان را نیز امضا کردند.

آقای روبرت کوچاریان زمینه های دورنمایی همکاری و همچنین طرحهای مشترکاً اجرا شده را ذکر نموده و گفته است: «ما یک نوع وظایف تاریخی را جهت ساختن و توسعه روابط ارمنی-ایرانی داریم». بگفته رئیس جمهور طی مذاکرات دورنماهای توسعه همکاری در زمینه انرژی و همچنین امکانات احداث پالایشگاه نفت و خط آهن وصل کننده ارمنستان و ایران بررسی شده بودند. ما به این طرحهای اهمیت بزرگی می دهیم، اکنون برنامه سه جانبه احداث پالایشگاه نفت و همچنین احداث خط آهن در مرحله بررسی و انجام محاسبات جدی قرار دارند» و اضافه کرد که این طبیعی است زیرا سود متقابل از این طرحهای طبیعتاً باید بطور مفصل حساب شود.

روابط ایران-ارمنستان، مستحکم و در حال توسعه

آغاز راه طولانی

آقای محمود احمدی نژاد - رئیس جمهور اسلامی ایران - در ملاقات با اساتید و دانشجویان دانشگاه دولتی ایروان گفت: «امروز روابط ایرانی-ارمنی خوب، محکم و در حال توسعه می باشند. روابطی که در اساس آنها دوستی، عدالت و احترام متقابل قرار دارد.» به گفته او، روابط فیما بین ایران و ارمنستان در ابتدای راه قرار دارند، و آینده درخشانی در انتظار آن می باشد. آقای محمود احمدی نژاد تأکید کرد: «تنها ۱۵ سال است که روابط بین دولتی ایرانی-ارمنی شکل گرفته اند. ولی با در نظر گرفتن ارتباطات تاریخی فرهنگی دو ملت، دوستی دیرینه و سطح بالای روابط بین دولتی فکر می کنم که آینده درخشانی در انتظار روابط ایرانی-ارمنی قرار دارند».

به گفته او، برای توسعه بیشتر روابط ایرانی-ارمنی، لازم است به همکاری ها در عرصه علمی، آموزشی و فرهنگی شدت بخشید. لازم است برای ایجاد و توسعه زیرساختها تلاش کرد. وی معتقد است: «روشنفکران هر دو کشور، افراد عرصه علمی چیزی زیادی برای گفتن به همدیگر دارند».

رئیس جمهور به سفیر فوق العاده و تام الاختیار جمهوری اسلامی ایران در کشور محول کرد تا سفر روسای دانشگاه ها، اساتید و دانشجویان موسسات آموزش عالی ارمنستان را به ایران ترتیب دهد. رئیس جمهور ایران فکر می کند: «دیدارها و سفرهای متقابل اساتید و دانشجویان بسیار مفید و سودمند خواهند بود» و ابراز امیدواری کرد که طرف ارمنی نیز سفرهای دانشمندان و روشنفکران ایرانی به ارمنستان را ترتیب خواهد داد.

وی ضمن اینکه نقش جدی را برای جوانان، دانشجویان، اساتید و آموزگاران در نظر گرفت، گفت: «از خداوند متعال سیاسگزارم که ملت های ایران و ارمنستان دوست، برادر و همسایه هستند. دانشجویان هر دو کشور در کنار هم قرار دارند. دست اندرکاران ما در کنار دست اندرکاران و صنعت گران شما هستند. مقامات دولتی نیز همچنین. مردمان هر دو کشور بهمدیگر کمک می کنند تا

پیشنهاد ایران برای قره کلیسا

ایران به سازمان ملل پیشنهاد کرده است قره کلیسا (کلیسای وانک تادئوس مقدس) در فهرست اماکن میراث جهانی مشمول گردد. بنا به اظهارات خسرو فاری مقام ارشد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ایران: «این نماد همزیستی جوامعی از ادیان و نژادهای مختلف است». قره کلیسای ارامنه بدان دلیل چنین نامگذاری شده که در قرن چهاردهم از سنگهای آتشفشانی به رنگ سیاه بنا شده است. به گزارش خبرگزاری ایرنا ارامنه معتقدند که در محل بنای کلیسا تادئوس یکی از حواریون عیسی مسیح به شهادت رسیده و به خاک سپرده شده است.

دلیل فرید: پذیرش لایحه نژادکشی ارامنه به منافع آمریکا صدمه جدی وارد خواهد آورد

دولت کاخ سفید مخالف بررسی قطعنامه ۱۰۶ که شناسایی نسل کشی ارامنه را پیش بینی می کند، می باشد و معتقد است که پذیرش آن در مجلس نمایندگان همانطور که روابط متقابل ترکیه-ایالات متحده آمریکا، همانطور نیز به منافع ایالات متحده آمریکا صدمه جدی وارد خواهد ساخت. در این خصوص دنیل فرید - دستیار وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا - در گفتگوی کوتاهی که در وزارت امور خارجه آمریکا صورت گرفت، اعلام کرده است.

دستیار وزیر امور خارجه تاکید کرده است: «پذیرش قطعنامه به نیروهای ما مستقر در عراق که به مسیر نقل و انتقالی ترکیه امید بسته اند، صدمه وارد خواهد ساخت. پذیرش قطعنامه بیشتر زیان بار خواهد آورد تا سود. بجز این، قطعنامه به روند آشتی بین ترکیه و ارمنستان کمک نخواهد کرد.»

وی افزود که نه تنها دولت فعلی کاخ سفید با این لایحه مخالف است، بلکه تمامی وزیران امور خارجه سابق ایالات متحده آمریکا که با خواهشی در این رابطه به نسی پلوسی - رئیس مجلس نمایندگان - رجوع کرده اند، مخالف می باشند. دیپلمات آمریکایی ذکر کرده است: «هیچکس، نه وزیران امور خارجه سابق، و نه دولت بوش کشتار جمعی، کوچ اجباری وحشتناک و فجایع توجیه ناپذیر که در سال ۱۹۱۵ و پس از آن نصیب جمعیت ارمنی بیگناه امپراتوری عثمانی گشت، انکار نمی کنند. آنها واقعیتهای تاریخی می باشند. حدود ۱.۵ میلیون انسان کشته شده یا به کوچ اجباری وادار گشته است. ایالات متحده آمریکا این را شناسایی کرده است. رئیس جمهور بوش و کلینتون - رئیس جمهور سابق - این واقعیت را در اظهارات سالانه خود در روز ۲۴ آوریل به رسمیت شناخته اند.» دنیل فرید تکرار کرد: «ما هیچ چیز را انکار نمی کنیم. ولی ما اعتقاد نداریم که این قطعنامه به تأیید حقیقت تاریخی، اشتی ارمنستان و ترکیه یا منافع ایالات متحده آمریکا کمک خواهد کرد، لذا ما بر علیه آن به مخالفت برخاسته ایم. وی ضمن خودداری از انجام فرضی در رابطه با واکنش احتمالی ترکیه در صورت پذیرش قطعنامه، ابراز امیدواری کرد که قطعنامه پذیرفته نخواهد شد. دستیار وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا تاکید کرده است: «حقیقت آن است که وقتی قبلاً چنین قطعنامه هایی به تصویب رسیده اند، واکنش واقعا سفت و سخت بوده است. و ما باید بیاد داشته باشیم که ما، نیروهای ما و نیز اقتصاد عراق تا چه اندازه به ترکیه و نقل و انتقالات بار مواد غذایی که از خاک آن می گذرد، وابسته هستیم.»

قتل عام برای نویسنده ترکی مسئله اخلاقی می باشد

اوهان پاموک نویسنده ترک در دانشگاه «هاروارد» که مفتخر به دریافت جایزه نوبل نیز گشته است در پاسخ به سئوالات حاضرین چنین گفته است که «مسئله قتل عام ارامنه برای وی بصورت یک مسئله شخصی و اخلاقی محسوب می گردد و بر این نظر می باشد که باید بطور آزاد در ترکیه تحت بررسی قرار گیرد. اوهان پاموک سخنان خویش را چنین ادامه داده است که وی از اینکه این مسئله به یک مسئله روابط بین دولتی تبدیل شده است، متأسف می باشد.»

کارخانه پالایشگاه نفت در مغری

آرمن موسیسیان وزیر انرژی جمهوری ارمنستان اعلام نموده است که در ماه نوامبر فعالیت های مقدماتی جهت آماده نمودن اسناد و مدارک لازم در زمینه فنی - اقتصادی جهت احداث کارخانه پالایشگاه نفت در مغری آغاز خواهد شد. بر اساس سخنان وی بعد از آماده شدن اسناد لازم فعالیت های مربوط به طرح آغاز خواهد شد. سخن پیرامون احداث کارخانه در مرز ارمنی - ایرانی به قدرت ۷ میلیون تن در سال و به ارزش ۱.۷ میلیارد دلار می باشد

کاخ نمایندگان کوتاهی نخواهیم ورزید».

در اعلامیه وزارت امور خارجه و گزارش دولت ترکیه به تلاشهای جورج بوش رئیس جمهور، کندالیز رایس وزیر امور خارجه و روبرت گیتس وزیر دفاع آمریکا در راستای جلوگیری از تأیید قطعنامه قتل عام ارامنه، اشاره می گردد. عبدال گل رئیس جمهور ترکیه نیز کمیسیون خارجی کاخ نمایندگان را جهت تأیید قطعنامه محکوم نموده چنین اعلام نموده است که «متأسفانه بعضی از رجال سیاسی ایالات متحده آمریکا شعارهای سالم را ندیده گرفته بر این تلاش می باشند که سفارش ها را به ابزاری تبدیل نمایند که باید برای بازپهای کوچک سیاسی - داخلی قربانی شوند. این عملکردها شایسته نمایندگان نیروی بین المللی کشور ابر قدرتی چون آمریکا، نمی باشد. چنانکه آخرین تصمیم کمیسیون روابط خارجی کاخ نمایندگان مانند تصمیمات قبلی کمیسیون می باشد و هیچ ارزشی برای ملت ترکی ندارد.»

در ضمن مطبوعات بین المللی نیز نسبت به تأیید قطعنامه کمیسیون کاخ نمایندگان برخورد بسیار گسترده ای نشان داده بویژه به این مسئله اشاره نموده اند که قتل ۱۳ تن از نظامیان ترکیه که یک روز قبل روی داده باعث شده است که خشم ترکیه نسبت به حزب کارگر کرد هر چه بیشتر شدت یابد. چنانکه با در نظر داشتن موارد ذکر شده باید گفت که جلوگیری از تهاجم احتمالی ترکیه به عراق شمالی برای نظام بوش دشوار خواهد بود. چنانکه تأیید این قطعنامه که باعث خشم هر چه بیشتر ترکیه گردیده است می تواند در روابط آنکارا - واشنگتن بویژه در قبال مسئله فوق تأثیر منفی داشته باشد.

«ایندیپندنت» نیز بونوبه خویش به سفر یک روز قبل هیات ترکی به آمریکا که به هدف لابی بر ضد رای گیری قطعنامه قتل عام ارامنه اشاره و یادآوری می نماید که سفارت ترکیه در آمریکا به هدف فعالیت های مربوط به لابی بر ضد قطعنامه ماهانه ۳۰۰ هزار دلار هزینه می نماید. نشریات ترکی عنوان های مختلفی را برای مقاله هایی که پیرامون تأیید قطعنامه منتشر نموده اند، انتخاب کرده اند. برای مثال: «پست» ترکی خبر مربوط به تأیید قطعنامه را در اول صفحه خویش درج نموده چنین نوشته است که «خنجر «قتل عام» از سوی آمریکا»، «نشریه «وطن» نیز تأیید قطعنامه را چنین ارزیابی نموده است که «برای تأیید قطعنامه پاسخ خواهند داد»، «نشریه «جمهوریت» نیز مقاله ای تحت عنوان «آمریکا لابی ارمنی را در اولویت قرار داد»، ما بقی نشریات نیز به اعلامیه ای که اردوقان نخست وزیر ترکیه صادر نموده بود، اشاره کرده اند. ناگفته نماند که نخست وزیر ترکیه در اعلامیه خویش از مجلس ترکیه درخواست مجوز برای آغاز عملکردهای نظامی در عراق شمالی، را نموده بود.

اعلامیه اردوقان را می توان چنین تفسیر نمود که آن بیانگر خشمی است که «ایندیپندنت» به آن اشاره نموده بود. در ضمن دریافت مجوز و نسبت دادن آن به تأیید قطعنامه یک مسئله جداگانه از تهاجم ترکیه به عراق شمالی می باشد. ناگفته نماند که مطبوعات ترکی بویژه «ینی شفق» اخیراً در رابطه با راکد نمودن عملیات مربوط به تأمین مهمات از پایگاه نظامی اینجریلیک ترکیه به نیروهای نظامی آمریکا در عراق به آمادگی واشنگتن برای تغییر انبارهای نظامی خویش از ترکیه به لبنان اشاره نموده است.

به عبارت دیگر، ترکیه در مقابل تأیید قطعنامه قتل عام ارامنه از سوی کمیسیون روابط خارجی کاخ نمایندگان به اندازه ای می تواند بر آمریکا فشار وارد نماید که بر فرانسه وارد نمود، زیرا فرانسه نیز قانونی چون «مجازات کفبری در راستای انکار قتل عام ارامنه» را تصویب نمود. یعنی تهدیدات ترکیه برای تهاجم به عراق شمالی به علت خشمی است که ترک ها نسبت به تأیید قطعنامه دارند. ناگفته نماند که این تهدیدات به شانتاژ تبدیل می گردد اما آمریکائی به عنوان قانون شانتاژها را در مرکز توجه خویش قرار نمی دهند. «فایننشیل تایمز» در شماره دیروز خویش چنین نوشته است که: «دیدگاه برد شرمین دمکرات (که عضو کنگره می باشد) از کالیفرنیا پیرامون خشم ترکی نیز جالب می باشد. وی چنین نوشته است که «خشم آنکارا بعد از چند روز آرام خواهد شد.»

رایس و گیتس بر علیه قطعنامه ۱۰۶

کندالیز رایس وزیر امور خارجه و روبرت گیتس وزیر دفاع آمریکا به نسی پلوس سخنگوی کاخ نمایندگان توصیه نموده اند که قطعنامه ۱۰۶ را جهت رای گیری به مجمع کاخ نمایندگان ارسال ننمایند. قابل ذکر است که دو مقام فوق اخیراً بر علیه برسمیت شناختن قتل عام ارامنه برخورد منفی نشان داده در ۱۰ اکتبر به کمیسیون روابط خارجی توصیه نموده بودند که قطعنامه را به رای گیری نگذارند.